

Tér, idő, tárgy

Interjú Anna Markkal

Ferenczy Múzeumi Centrum, Szentendre,
2022. VII. 22. – X. 23.
Kisterem,
2022. VII. 1. – IX. 9.

Anna Mark 1928-ban született Budapesten. 1946 és 1950 között a budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult festészetet, majd 1950-től 1955-ig a Bábszínház díszlettervező műhelyében dolgozott. Ez idő alatt baráti kapcsolatot ápolt az Európai Iskola alkotóival, Ország Lilivel, Bálint Endrével, Vajda Júliával. Miután 1956-ban elhagyta Magyarországot, a németországi Saarbrückenben élt, majd 1959-ben Párizsban telepedett le, ahol ma is dolgozik. A szürrealista képi világgal való foglalkozása pályafutása korai szakaszában alapjául szolgált a tárgyak természetének és anyagiségének folyamatos vizsgálatához. Húen építészeti érdeklődéséhez, valamint a konstrukció és az érzelmi erő közötti ügyes egyensúlyhoz, munkái reliefekben, gouache-sokban, tollrajzokban, aquatintákban és metszetekben bontakoznak ki. Művészetéről párizsi otthonában kérdeztük.

KF: A főiskolás éveket követően, 1950-től az Állami Bábszínház díszlet- és jelmeztervezője voltál. Többször is említetted, hogy ez fontos szakasza az életednek.

Anna Mark: Abban az időben a művészek számára az Állami Bábszínház menedékhely volt, mert olyan szabadságot jelentett számunkra, amit máshol nem találtunk meg. A munkaidő reggel hétkor kezdődött, de délután háromkor már hazamentünk, és a művészetünkkel tudtunk foglalkozni. Számomra ez nagyon pozitív időszak volt, hisz rengetegen kötődtek oda – többek között Bródy Vera, Ország Lili, Jakovits József –, és ott lélegzethez lehetett jutni. Sokan bejártak, így Mészöly Miklós, Pilinszky János és mások. Miután Párizsba költöztem, sokan el is jöttek hozzám, például Vajda Júlia, Bálint Endre vagy Korniss Dezső.

KF: Ebben az időben milyen hatások érték a művészeted?

AM: Bátyámtól kaptam egy Pablo Picasso művészetéről szóló könyvet, ez kézzel járt, és be volt osztva, hogy kinél mennyi ideig lehet. Zömében fekete-fehér reprodukciók voltak benne, de volt egy pár színes oldal is, mely hatással volt rám. Alkotásaimban ekkor a szürrealizmus jegyei igen erősek voltak. Ebben az időben figuratív olajképeket készítettem, amibe nagyon sok minden belefért. Ez adott szabadságot, bele lehetett tenni egy

↑
Anna MARK: G 461, 2019, szitanyomott alap, gouache, kréta, 59,5×60 cm
Fotó: Sarkantyu Illés
HUNGART © 2022

csomó mindent, ami minket foglalkoztatott abban az időben. Mátyás Stefánia, aki a rokonom volt, gyakran tartott művészettörténeti összejöveteleket, ahova én is jártam barátokkal, Rác Andrással és Farkas István gyerekeivel. Úgy vélem, hogy ezek hozták engem össze a modern a művészetel, ez volt az ajtó számomra, ahol bejött a művész.

KF: Ezzel párhuzamosan foglalkoztatott a népművészet és a mitológia, ahogyan a közeledben lévő Európai Iskola tagjait is. A népművészet szeretete az otthonodban és az alkotásaidban is visszaköszön.

AM: A Vörösmarty téren volt egy egészen kicsi, népművészeti termékeket áruló üzlet, ahova a környezetemből mindenki bejárt, és lehetett részletre is vásárolni. Az üzlet tulajdonosnője minden hónap elején megjelent a Bábszínház ajtájában, és bevasalta a pénzt, az aktuális részletet. Több szőttesem, kerámiám és tárgyam is onnan származik. Számomra a mai napig fontosak a népművészeti tárgyak, és ezek szerepe nem is csökkent számomra. Szeretem őket kézbe venni és nézegetni.

KF: A népművészet mellett a mitológiához, a múlthoz való vonzódásod ebből az időből származik és a mai napig is tart, ugyanakkor a régészet is fontos eleme az életednek, ami megjelenik az alkotásaidban is. Honnan ered mindez?

AM: Ez nehezen megfogható dolog, egészen fiatal korom óta fontos a számomra. A múlt, a régiséghez való viszonyulásom alapja abból az időből származik, s a mai napig is tart, de ma már kicsit másképp nyúlok hozzá. A sorrendek kicsit felcserélődtek.

KF: Kompozícióidban visszaköszönnek bizonyos motívumok, mint a fal, a kulcs, a kulcslyuk, a láda, az ablak, az oszlop és a csónak. Ugyanakkor nem beszélhetünk korszakokról, sem személyekről a művészetedben, sokkal inkább megszemélyesítésről.

AM: Igen, de a fontosságuk és helyzetük mindig újrarajzolódik. Nem gondolkozom sorozatokban, de vannak olyan alkotások, amiket szeretek egyben tartani. A láda például mindig jelen van a képeimen, de meg van személyesítve mint rokon, ismerős, barát.

KF: Képeidet nézve így jutunk el a tér-idő-tárgy hármasságához is.

AM: Az idő egész életemben nagy szerepet játszott, nem tudom megmondani, hogy miért. A tér és az idő számomra összefügg minden műben, amit csinálok. Időbe és térbe vannak helyezve a dolgok.

KF: Legtöbbször a reliefjeidről ismernek, amelyek hordozója a farost, a technikáját pedig te magad kísérletezed ki. Az alkotói folyamatban erőteljesen benne van az építés, a létrehozás momentuma is.

AM: Igen, a dolgok megfoghatósága foglalkoztatott.

KF: Szobrokban sosem gondolkoztál?

AM: Nem merült fel bennem. Néha sajnálom, hogy nem lettem szobrász, de ez csak egy öreges vágyalom. Mióta az eszemet tudom, mindig is festő akartam lenni. A zene volt, ami még érdekelt, de sosem akartam zenész lenni. A komolyzene szeretete megmaradt, az nagyon fontos számomra.

KF: Nincs olyan nap, hogy ne dolgoznál, ne mennél el a műterembe, és ne hoznál létre valami újabb alkotást. 2019-ben azonban te is beszorulni kényszerültél az otthonodba. Hogyan élted ezt meg?

AM: Természetesen nehéz volt, de továbbdolgoztam, és visszatért az 1990-es évekből a kék korszakom. Úgy érzem, belebeszél abba, amit csinálok, de anélkül, hogy tudnék róla. Kötődöm hozzá.

KF: Szentendréhez milyen emlékek fűznek?

AM: Nagypámnak Izbégen volt birtoka. Az utolsó iskolai napon kimentünk, és szeptember 1-ig ott is maradtunk. Nekem ez jelentette a szabadságot, az életet. Biciklivel jártunk be Szentendrére. Nagyon sok időt töltöttünk ott, nagy szerepet játszott az életemben. Éppen ezért várom a szentendrei Ferenczy Múzeumi Centrumban július 21-én nyíló kiállításomat.